

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/33/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7821202097
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7821202097.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcu: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, B., zastúpeného JUDr. Ladislavom Csákóm, advokátom, so sídlom v Rožňave, Hviezdoslavova 4, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 16. decembra 2022 sp. zn. 5C/41/2021

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Rožňava zo dňa 16. decembra 2022 č.k. 5C/41/2021-103 vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 3.000 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.000 € od 07.05.2021 do zaplataenia, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznanú sumu 3.000 € s príslušenstvom m e n í rozsudok tak, že žalobu z a m i e t a.

Žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len súd prvej inštancie alebo súd) rozsudkom zo dňa 16. decembra 2022 č.k. 5C/41/2021-103 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 10.000 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10.000 € od 07.05.2021 do zaplataenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal zaplataenia sumy 10.000 € s príslušenstvom titulom nemajetkovej ujmy. Uviedol, že uznesením vyšetrovateľa OR PZ – OKP Rožňava sp.zn. ORP-116/1-VYS-RV-2019 zo dňa 20.03.2019 bol žalobca obvinený zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155/1 Trestného zákona (ďalej TZ) v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 TZ na skutkovom základe v ňom uvedenom. Okresný súd Rožňava na základe vykonaného dokazovania v predmetnej trestnej veci prvýkrát rozhodol rozsudkom dňa 05.11.2019, ktorým žalobcu spod obžaloby oslobodil. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6To/10/2020 zo dňa 27.02.2020 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 16.09.2020 sp.zn. 15T/92/2019 žalobcu spod obžaloby oslobodil, pretože skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a žalobcovi vznesené obvinenie, nie je trestným činom. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 02.10.2020.

3. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu v Rožňave č.k. 15T/92/2019-559 zo dňa 16.09.2020 bol žalobca oslobodený spod obžaloby v zmysle ust. § 285 písm.

b/ Trestného poriadku, nakoľko súd dospel k záveru, že skutok, ktorý je podrobne popísaný vo výrokovej časti rozsudku, nie je trestným činom. Obžalovaný odvracal priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený Trestným zákonom, preto konanie žalobcu ako obžalovaného súd vyhodnotil ako konanie v nutnej obrane. Súd zároveň konštatoval, že v konaní nebol produkovaný taký súhrn procesne spôsobilých dôkazov, ktorý by jednoznačne a nepochybné usvedčoval žalobcu ako obžalovaného zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 02.10.2020. Listom zo dňa 06.11.2020 žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalovanú, táto žiadosť bola žalovanej doručená 06.11.2020. Dôvody, na ktoré žalobca poukázal v žiadosti zodpovedajú dôvodom, ktoré sú uvádzané v žalobe v tomto konaní.

4. Právne vec posúdil podľa ust. § 3 ods. 1 písm. a/, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. a/ bod 1, písm. b/, f/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1,2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1,2,3,4, § 25 ods. 1, 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení platnom a účinnom od 01.01.2013 (ďalej len zákon č. 514/2003 Z.z.), § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

5.1 Súd konštatoval, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je existencia nezákonného rozhodnutia, ktorá je v rozpore s objektívnym právom, existencia škody (majetkovej, resp. nemajetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch) a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Poukázal na to, že otázka, či štát zodpovedá za škodu aj v prípade, keď došlo k oslobodeniu spod obžaloby bola riešená vo viacerých rozhodnutiach NS SR, a to napr. v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 194/2010 zo dňa 30. marca 2011 ako aj v iných rozhodnutiach sp. zn. 4 M Cdo 15/2009, v rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/2011, sp. zn. I. ÚS 320/2016 a sp. zn. III. ÚS 754/2016. Z týchto rozhodnutí vyplýva záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo kto bol oslobodený spod obžaloby, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Neposudzuje sa správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniel. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Súd poznamenal, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom sa v konaní o náhrade škody nevyžaduje rozhodnutie o nezákonnosti trestného stíhania, ale postačuje právoplatné rozhodnutie o zastavení trestného stíhania alebo právoplatný oslobodzujúci rozsudok. Zmyslu a účelu ust. § 6 ods. 1,2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá výklad, podľa ktorého rovnaké dôsledky ako zrušenie, resp. zmena nezákonného rozhodnutia o treste, ochrannom opatrení alebo rozhodnutia o väzbe, má tiež rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby z dôvodov podľa § 285 písm. a/, b/ alebo c/ TP, čo znamená, že v konaní pred súdom sa nepotvrdilo, že by sa stal skutok uvedený v obžalobe alebo že by skutok bol trestným činom, prípadne že by ho spáchal obžalovaný a zakladá to nezákonnosť rozhodnutí o vznesení obvinenia, ktorých dôsledkom následne bolo samotné podanie obžaloby. Danosť nezákonnosti rozhodnutia sa nemusí prejaviť na začiatku trestného stíhania, prípadne v čase podania obžaloby, ale môže byť zistená a konštatovaná až v konečnom rozhodnutí v konaní pred súdom, avšak ani uvedená skutočnosť štát nezbavuje zodpovednosti za škodu, ktorá v dôsledku takéhto zistenia dotknutému subjektu vznikla, a ktorá sa v takom prípade primárne odvíja od príslušného rozhodnutia, počnúc ktorým bolo trestné stíhanie vedené voči konkrétnej osobe, t.j. od uznesenia o vznesení obvinenia. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, ktorej sa nemôže zbaviť.

5.2 Súd považoval za nesporné skutočnosti vyplývajúce z trestného konania a to, že žalobca bol rozsudkom zo dňa 16.09.2020 právoplatne oslobodený spod obžaloby za skutok právne kvalifikovaný ako zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu, ktorý mal spáchať za skutkového stavu, ktorý bol uvedený vo výrokovej časti rozsudku, pretože skutok nie je trestným činom – teda existenciu nezákonného rozhodnutia. Za nespornú považoval aj skutočnosť, že žalobca doručením žiadosti dňa 06.11.2020 požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a o zaplatenie sumy vo výške 10.000 € z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá u žalobcu vznikla z dôvodu ním tvrdeného nezákonného trestného stíhania. Žalovaná tejto žiadosti žalobcu nevyhovela s poukazom na ust. § 16 ods. 4 citovaného zákona (nereagovala – poznámka odvolacieho súdu), šesťmesačná lehota na uspokojenie nároku žalobcu na náhradu škody v rámci predbežného prerokovania žalovanému uplynula dňa 06.05.2021. Za nesporné súd považoval aj to, ktorý orgán má konať za štát v predmetnom spore, a tým je generálna prokuratúra, keďže sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ bola zo strany prokuratúry zamietnutá a bola podaná obžaloba na súd. Súd poznamenal, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú predmetným nezákonným rozhodnutím už posudzoval súd v rozhodnutí sp.zn. 11C/14/2021 zo dňa 07.07.2021, kde rozhodnutie bolo potvrdené

Krajským súdom v Košiciach sp.zn. 5Co/142/2021 zo dňa 29.09.2022. V predmetnom konaní bola konštatovaná zodpovednosť žalovanej za náhradu škody z titulu majetkovej ujmy.

5.3 Vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu škody v podobe nemateriálnej ujmy mal súd preukázané z vykonaného dokazovania, že v prípade žalobcu iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu mu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a preto rozhodoval aj o nemajetkovej ujme v peniazoch v prospech žalobcu. Pri uvedenom rozhodnutí bral súd do úvahy aj okolnosti, za ktorých došlo k trestnému stíhaniu žalobcu, k obmedzeniu jeho osobnej slobody, následnému rozhodovaniu o vzatí, resp. nevzatí žalobcu do väzby, v rámci ktorých mu boli uložené povinnosti podrobiť sa pravidelnej kontrole probačného a mediačného úradníka. Súd považoval za potrebné zdôrazniť, že ku skutku, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný, došlo v obydli žalobcu a jeho matky. Nesporným faktom, ktorý vyplýva z trestného konania je, že poškodený v trestnej veci vnikol do uvedeného obydli a fyzicky ohrozoval žalobcu a jeho matku, na ktorý útok žalobca v rámci nutnej obrany odvrátil nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému Trestným zákonom. Žalobca bol v čase tohto útoku invalidným dôchodcom, mal zdravotné problémy so srdcom, bol krátko po operácii očí. Následne bol orgánmi činnými v trestnom konaní zadržaný, obvinený, bol podaný návrh na väzobné stíhanie, napokon k vzatiu do väzby však nedošlo a následne bola voči žalobcovi podaná obžaloba. A to všetko za situácie, kedy žalobca už v rámci prvotných úkonov po podaní sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ako aj návrhu na zastavenie trestného stíhania a následne aj v priebehu konania pred trestným súdom konštantne a presvedčivo tvrdil danosť okolností vylučujúcich jeho trestnú zodpovednosť v podobe nutnej obrany. Samotné trestné stíhanie žalobcu trvalo približne rok a pol, počas ktorého žil v neistote, keďže mu hrozil vysoký trest, nakoľko bol trestne stíhaný pre zločin ublíženia na zdraví. Vyššie uvedené skutočnosti sa nepochybne museli podpísať pod nepriaznivý zdravotný a psychický stav žalobcu tak, ako ho popísal aj pri jeho výsluchu na pojednávaní.

5.4 Súd mal za to, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť žalobcu v spoločnosti, resp. jeho ľudská dôstojnosť. Uvedené potvrdzujú žalobcom uvádzané skutočnosti - žalobca bol za prítomnosti matky z jeho obydli odvádzaný „v putách“ orgánmi činnými v trestnom konaní, v dôsledku trestného stíhania došlo k pretrhnutiu väzieb s priateľmi a známymi, ktorí na neho nazerali ako „na vraha“, musel sa pravidelne hlásiť u probačného a mediačného úradníka v rámci trestným súdom uložených povinností, v rámci trestného stíhania ho poverení príslušníci PZ doniesli v putách do nemocnice, kde predtým pracoval. Súd mal za to, že žalobcom uvádzané psychické problémy, na ktoré poukázal žalobca, či už v rámci svojich písomných prednesov alebo v rámci výsluchu na pojednávaní - nespavosť, nočné mory, pocit strachu resp. obavy, aby opätovne nebol obvinený z niečoho, čo nespáchal, len zodpovedajú skutočnostiam, ktoré sa „uskutočnili“ od momentu spáchania skutku a obmedzenia žalobcu na osobnej slobode a v priebehu celého trestného konania, ktoré proti nemu bolo vedené počas obdobia jedného a pol roka. Trestné stíhanie spojené s obmedzením osobnej slobody v danom prípade bolo neoprávneným zásahom značnej intenzity a rozsahu, pretože tieto skutočnosti vytvorili negatívny obraz o žalobcovi, a to znížením jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, ktorú ujmu by ako závažnú pociťoval každý na jeho mieste. Súd sa preto nestotožnil s námietkou žalovanej, že nie je daná príčinná súvislosť medzi vedením trestného stíhania a nárokom na priznanie nemajetkovej ujmy. Naopak sa súd priklonil ku skutočnostiam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania (z tvrdení žalobcu), že veľká časť zdravotných problémov (problémy s očami a s nohou mal aj pred aj v období po začatí trestného stíhania) a v zásade všetky žalobcom uvedené psychické problémy začali od momentu začatia trestného stíhania voči žalobcovi ako obvinenému a neskôr obžalovanému. V zmysle vyššie uvedeného súd dospel k záveru o danosti nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej.

5.5 Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy súd pri jej určení vychádzal z ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., za dodržania zákonného limitu v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. za použitia ustanovenia § 17 ods. 1, ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z.. Súd uvedené skutočnosti podrobne vyhodnotil najmä v bodoch 51. a 52. Odôvodnenia svojho rozsudku. Súd považoval žalobcom uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy v sume 10.000 € na jednej strane za dôvodnú a primeranú s prihliadnutím na závažnosť zásahu do osobnej, súkromnej a spoločenskej sféry života žalobcu a zároveň na strane druhej túto považuje aj za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov uvedeného zásahu. Zároveň uvedená suma nemajetkovej ujmy nepresahuje zákonodarcom stanovený limit v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.. Súd mal za to, že priznanie uvedenej sumy z titulu nemajetkovej ujmy žalobcovi nijako nevybočuje z praxe iných súdov pri priznávaní náhrady škody spôsobenej štátom za nemajetkovú ujmu z dôvodu nezákonne vedeného trestného stíhania.

5.6 O príslušenstve rozhodol podľa § 517 ods. 1,2 OZ v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., a to počnúc dňom nasledujúcim po uplynutí šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku žalobcu na náhradu škody žalovanou do zaplatenia, teda 07.05.2021. Súd vychádzal z ust. § 16 ods.

4 zákona č. 514/2003 Z.z.. V danom prípade žalobca si u žalovanej uplatnil nárok na náhradu škody písomnou žiadosťou dňa 06.11.2020, avšak dňom 06.05.2021 došlo k márnemu uplynutiu lehoty na vybavenie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v časti nemajetkovej ujmy. Základná úroková sadzba ECB k 07.05.2021 bola vo výške 0 %, teda žalobca má nárok na úroky z omeškania vo výške 5 % ročne. Súd preto priznal nárok na príslušenstvo z priznanej sumy 10.000 €, počnúc 07.05.2021 do zaplatenia. Podporne pritom poukázal na nález Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 309/2020 zo dňa 14.10.2021. Preto námietku žalovanej, že nárok na úroky z omeškania možno priznať až od rozhodnutia súdu, považoval za nedôvodnú.

5.7 O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Zároveň dospel k záveru, že nemal preukázanú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ani výnimočnosť okolností u žalovanej, a nevidel preto priestor pre aplikáciu ust. § 257 CSP.

6.1 Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6.2 Žalovaná poukázala na to, že úspech v uplatnení majetkovej ujmy automaticky neznamena, že by boli splnené podmienky pre priznanie nemajetkovej ujmy v prebiehajúcom konaní. Po citácii ust. § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zák. č. 514/2003 Z.z. uviedla, že základným predpokladom nemajetkovej satisfakcie je existencia nemajetkovej ujmy, t.j. skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu, majúcemu za následok zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere, v dôsledku čoho k náprave nepostačujú iné právne prostriedky. Musia byť súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a vznikom nemajetkovej ujmy. V prípade nemajetkovej ujmy musí byť navyše zrejme, že samotné konštatovanie porušenia práva je nepostačujúce. Žalobca podľa žalovanej dostatočne nepreukázal, že ním tvrdený nesprávny postup, resp. nezákonné rozhodnutie, mali priamy a bezprostredný vplyv na ujmu mu vzniknutú. Žalobca svoj nárok na priznanie nemajetkovej ujmy oprel o nedôvodné obvinenie jeho osoby pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 TZ v štádiu pokusu, ktorým malo dôjsť k závažnému zásahu do jeho života s výraznými negatívnymi následkami na jeho súkromný, rodinný, osobný a spoločenský život. Zastáva názor, že nepriaznivý psychický stav žalobcu (problémy s nespavosťou, nočné mory, strata dôvery voči štátu a podobne), nemožno jednoznačne pripísať práve predmetnému trestnému stíhaniu. Žalobca nepreukázal existenciu následkov takej intenzity, ktoré by zakladali jeho právo na priznanie peňažnej náhrady a vylučuje jej prisúdenie dôsledku vedenia trestného konania. Nemožno totiž priznať nemajetkovú ujmu v prípade, ak vec nebola ukončená odsúdením len pre rozdielne subjektívne prežívanie trestného stíhania. Je zrejme, že každé trestné stíhanie je spôsobilé negatívne ovplyvniť spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy, osobitne v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Zámerom zákonodarcu však nebolo, aby sa extenzívnym výkladom automaticky odškodňovali osoby v prípadoch, keď štát viedol trestné stíhanie a k jeho zastaveniu či oslobodeniu spod obžaloby došlo bez toho, aby niektorý orgán činný v trestnom konaní pochybil. Nemajetková ujma tiež neslúži na navrátenie do pôvodného stavu, či ako prostriedok na obohatenie sa, ale má ísť o prostriedok spravodlivej nápravy.

6.3 Tvrdenie žalobcu, že predmetné trestné stíhanie negatívne zasiahlo do jeho spoločenského a osobného života bez preukázania vzniku nemajetkovej ujmy v jednotlivých otázkach života, je len v rovine jeho tvrdení, bez preukázania týchto skutočností, relevantným dôkazom. Žalobca svoj nepriaznivý zdravotný stav spája s viacerými ťažkosťami, ktoré sa však vyskytli ešte pred začatím trestného stíhania v danej trestnej veci (problémy s nohou, vrátane operácie, ktorej termín si žalobca nepamätá, diabetes majúci vplyv okrem iného aj na zdravotné ťažkosti s nohou, problémy so zrakom podchytené od detstva). Pokiaľ ide o žalobcom uvádzané psychické problémy, tieto neboli nijakým spôsobom objektivizované, keďže žalobca sa s týmito problémami neobrátil na odborníka tvrdiac, že nakoľko pracoval v nemocnici, tieto ťažkosti si vedel vyriešiť bez pomoci lekára. V tomto kontexte žalovaná preto zastáva názor, že žalobca dostatočne nepreukázal predovšetkým príčinnú súvislosť medzi vytykaným nezákonným rozhodnutím a nárokom na náhradu škody, vrátane nároku na nemajetkovú ujmu. Zlý zdravotný stav žalobcu sa nedá jednoznačne pripísať udalostiam, ktoré prežil počas vedenia trestného stíhania. Závažné zdravotné problémy sa u žalobcu objavili ešte pred začatím trestného stíhania. V tomto smere sa domnieva, že práve závažná operácia nohy, ktorú žalobca podstúpil zrejme ešte pred začatím trestného stíhania, bola spúšťačom psychických problémov žalobcu a mohla mať výrazný vplyv na jeho súkromný život a spoločenské uplatnenie. Možno teda zhrnúť,

že v predmetnej veci neboli splnené podmienky zodpovednosti štátu za vznik uplatneného nároku na priznanie nemajetkovej ujmy.

6.4 Okrem toho súd priznal neprimerane vysokú výšku nemajetkovej ujmy. V súvislosti s priznanou výškou nemajetkovej ujmy 10.000 €, je nevyhnutné poukázať na zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý v § 17 ods. 4 ustanovuje, že výška náhrady nemajetkovej ujmy, priznaná podľa ods. 2, nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. Tento zákon upravuje v § 12 ods. 2 a 3 maximálnu sumu odškodnenia. Tá predstavuje sumu vo výške 25-násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy, platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, ak bola trestným činom spôsobená smrť, maximálne však vo výške 50-násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy, platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomrelého. V posudzovanom prípade ku skutku, ktorý sa žalobcovi kládol za vinu, došlo v priebehu roka 2019, smerodajným pre určenie výšky mesačnej minimálnej mzdy na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, je nariadenie vlády SR č. 300/2018, ktoré ustanovuje minimálnu mzdu na rok 2019. Podľa tohto nariadenia je výška minimálnej mzdy na rok 2019 vo výške 520 € za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou. Uvedené znamená, že 25-násobok by pri skutku spáchanom v roku 2019 predstavovala suma 13.000 € (25 x 520 €) a 50-násobok suma vo výške 26.000 € (50 x 520 €). Ide však o výpočet pre účely určenia výšky náhrady poskytovanej osobám poškodenými násilnými trestnými činmi. Suma odškodnenia podľa daného zákona sa vypláca obeti násilného trestného činu za odškodnenie za spôsobenú nemajetkovú ujmu, ktorú zákonodarcu špecifikoval rozsah trestných činov ako je obchodovanie s ľuďmi, znásilnenie, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie, týranie blízkej osoby a zverenej osoby alebo pri trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia. Ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. je platné a účinné od 01.01.2013. Žaloba žalobcu bola na súd podaná 09.7.2021 obzvlášť preto s prihliadnutím na uvedené sa malo v uvedenej veci aplikovať ust. § 17 ods. 4. Následne poukázala žalovaná na rozhodovaciu prax týkajúcu sa primeranosti nemajetkovej ujmy, pričom poukázala na rozhodnutia ESLP Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko. Zároveň poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27.04.2006. Do pozornosti odvolacieho súdu žalovaná dala ďalšie rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, v ktorých bola posudzovaná výška nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na judikatúru ESLP ako aj na to, že výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia osôb poškodených násilnými trestnými činmi.

6.5 Vzhľadom na rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky žalovaná uzavrela, že nemajetková ujma priznaná žalobcovi vo výške 10.000 € je neprimeraná a mimo zákonom stanoveného rámca. Podľa názoru žalovanej by výška nemajetkovej ujmy nemala byť priznaná v sume vyššej ako je morálna škoda spôsobená trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, teda viac ako 5.200 €.

7. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za správny, spravodlivý a zákonný. Odvolanie žalovanej považuje za nedôvodné a navrhol napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdiť a priznať mu právo na náhradu trov konania. Mal za to, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú naplnené. Nesúhlasil s názorom žalovanej, že v súdnej veci ktorýkoľvek z predpokladov vzniku zodpovednosti absentoval a že by tým neboli dané všetky predpoklady k tomu, aby súd jeho žalobe vyhovel. Sám odvolateľ nespochybňuje existenciu nesprávneho úradného rozhodnutia (správne nezákonného rozhodnutia – poznámka odvolacieho súdu) a v podstate ani existenciu nemajetkovej ujmy na jeho strane, spochybňuje príčinnú súvislosť medzi nimi. Zastáva však názor, že v prejednávanej veci neabsentuje ani príčinná súvislosť medzi nemajetkovou ujmu, ktorá mu vznikla a medzi nezákonným rozhodnutím. Dal do pozornosti, že on pre nezákonné trestné stíhanie, ktoré bolo voči nemu vykonané, utrpel vážnu ujmu na psychike, na zdraví, tak ako uviedol vo svojej výpovedi a čo v podstate súd konštatoval a ustálil. Nič nemení na tom, že určité ťažkosti tak ako ich má každý jeden človek už mal predtým, či už problém so zrakom, či nohami, keď trpel cukrovkou. Nikdy však netvrdil a netvrdí, že by práve tieto zdravotné ťažkosti boli dôsledkom nezákonne vykonaného trestného stíhania, ba práve naopak, hoci to nevyplýva zo žiadneho iného dôkazu, on to úprimne a pravdivo potvrdil vo svojej účastníckej výpovedi. Pravda je však taká, že vykonané trestné stíhanie nezlepšilo tieto zdravotné ťažkosti, naopak prispelo k tomu, že sa tieto jeho problémy zvýraznili. Predovšetkým poukázal na to, že bol obvinený a trestne stíhaný napriek tomu, že bol napadnutý spolu s jeho mamou, invalidnou dôchodkyňou, s ktorou žije spolu, psychicky chorým človekom, s mamou má veľmi úzky vzťah, pričom ona v tom čase mala 75 rokov, a značne podlomené zdravie. Navyše sa tak stalo v jeho obydli, pričom bol

aj zadržaný, ba čo viac, práve prokurátor pôsobiaci v štruktúrach prokuratúry SR podal návrh na vzatie jeho osoby do väzby a sudca pre prípravné konanie, ktorý o návrhu rozhodoval, paradoxne vzhliadol aj dôvod väzby u neho, a len preto neputoval do väzby, lebo uvedený sudca väzbu v medziach trestného poriadku nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Uvedené pre neho znamenalo, že hoci mal výrazné problémy s nohami a so zrakom, musel cestovať na veľmi dlhé mesiace pravidelne zo svojho bydliska do sídla súdu. Keďže sú chudobná ale čestná rodina, vozidlo nemajú a tieto cesty nemohol absolvovať prostriedkami verejnej dopravy, navyše mu to nedovoľoval ani jeho zdravotný stav, preto musel zakaždým niekoho prosiť a zaplatiť mu za to, aby ho na súd odviezol. Bolo to ponižujúce prosíkať sa niekomu, aby mu urobil túto službu, navyše vždy každému musel vysvetľovať, prečo ide na súd a musel teda potvrdiť, že aby nešiel do basy, musí sa chodiť hlásiť na súd, ktorý nad ním vykonáva dohľad, aby nespáchal ďalšiu trestnú činnosť. Zdôraznil, že bol obvinený z násilnej trestnej činnosti, ktorú mal spáchať so zbraňou v ruke (nožom). Na ďalšie prejavy psychického stavu na nespavosť, nočné mory, stratu dôvery voči štátu a podobne poukázal len podporne, pretože tieto fakticky nespochybňuje ani samotný odvolateľ. Zdôraznil, že týmito problémami predtým ale nikdy netrpel, prihodili sa mu len počas trestného stíhania, a preto nemôže byť ani len tých najmenších pochyb o tom, že sú dôsledkom jeho trestného stíhania a ako osoby obvinenej z trestného činu. Určitou dávkou sarkazmu by mohol položiť básnickú otázku, či trestné stíhanie nebolo na prospech jeho zdravia a psychiky.... Poukázal na to, že ak odvolateľka spochybňuje príčinnú súvislosť zrejme si uvedomuje, že táto príčinná súvislosť je daná a pripúšťa ju, že následky na zdravotnom stave možno pripísať predmetnému trestnému stíhaniu. Vo svetle týchto skutočností neobstojí názor, že by tieto následky neboli takej intenzity, že by nebolo možné priznať právo na peňažnú náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu tak, ako to nesprávne prezentuje odvolateľka. Zdôraznil, že poškodený z trestného konania pán D. je psychicky narušený, v konaní to bolo nepochybne aj znalecky preukázané, v minulosti už napadol aj iných verbálne, tak aj fyzicky. Žalobca si svoje bezdôvodne vytrpel, kým on nebol vzatý k žiadnej zodpovednosti. Na základe uvedeného a s poukazom na to, čo prežil počas trestného stíhania sa domnieva, že nemajetková ujma vo výške 10.000 € je primeraná a je v súlade so zákonnými limitmi.

8. Žalovaná v odvolacej replike uviedla, že neuplatňuje prostriedky procesnej obrany, keďže v plnom rozsahu zotrúva na právnom názore obsiahnutom v podanom odvolaní.

9. Žalobca v odvolacej duplike zotrval na dôvodoch uvedených vo svojom vyjadrení k odvolaniu.

10. Odvolacia duplika žalobcu bola žalovanej doručená dňa 14.03.2023. Ďalšie vyjadrenia v spore doručené neboli.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné.

12. Rozsudok je vo výroku o priznaní nemajetkovej ujmy vo výške 3.000 € vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

13. V prevyšujúcom rozsahu ohľadne nemajetkovej ujmy neboli splnené podmienky ani na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd zmenil rozsudok v prevyšujúcej časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznanú sumu 3.000 € s príslušenstvom tak, že žalobu zamietol.

14. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18.04.2023 o 09.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 11.04.2023 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

15. Žalovaná namietala odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP, t. j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

16. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody v potvrdenej časti nie sú naplnené.

17. Rozhodnutiu súdu v potvrdenej časti nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP. Rozsudok v napadnutom rozsahu v potvrdenej časti nie je ani nepreskúmateľný a nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

18. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa svojej úvahy v súlade s ust. § 191 ods. 1,2 CSP, teda každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil, preto odvolací súd jeho rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

19. Presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci. Ani odvolacie námietky strán sporu nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku v potvrdenej časti a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

20. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku v potvrdenej časti a k odvolacím námietkam strán sporu odvolací súd uvádza nasledovné:

21. Súd prvej inštancie správne právne kvalifikoval žalobou uplatnený nárok ako nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. a skúmal splnenie jednotlivých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu v zmysle tohto právneho predpisu.

22. V zmysle ustanovenia čl. 46 ods. 3 Ústavy SR „každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“. Citované ustanovenie Ústavy SR zakladá právo osoby voči štátu na náhradu škody, ktorá tejto osobe bola spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci. Toto právo je potom konkrétne upravené v ustanoveniach zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z. (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

23. Pre vznik nároku na náhradu škody treba preukázať existenciu základných predpokladov vzniku zodpovednosti, teda samotná existencia škody ešte takúto zodpovednosť nezakladá.

24. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť. Je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: 1. existencii nezákonného rozhodnutia, 2. vzniku škody, 3. príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

25. V prejednávanom spore žalobca označil ako nezákonné rozhodnutie uznesenie o vznesení obvinenia OR PZ - OKP Rožňava sp. zn. ORP-116/1-VYS-RV-2019 zo dňa 20.03.2019, spornosť (neexistencia) nezákonného rozhodnutia však nebola v odvolacom konaní namietaná.

26. Podstatou odvolacích námietok žalovanej bola výška priznanej nemajetkovej ujmy prípadne neexistencia príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou.

27. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2013 (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola

spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

28. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadost") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

29. Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

30. Podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

31. Podľa ustanovenia § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

32. Podľa ustanovenia § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu

33. Podľa ustanovenia § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

34. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Úvaha však nemôže byť svojvoľná a nepreskúmateľná. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa prvého odseku § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni vzhľadom na jej postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne (pozri R 21/1995, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2012 sp. zn. 7Cdo/145/2011).

35. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanom spore iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú žalobcovi nezákonným rozhodnutím. Súd prvej inštancie vychádzal z okolností, za ktorých došlo k trestnému stíhaniu žalobcu, k obmedzeniu jeho osobnej slobody, následnému rozhodovaniu o vzatí, resp. nevzatí žalobcu do väzby, v rámci ktorých mu boli uložené povinnosti podrobiť sa pravidelnej kontrole probačného a mediačného úradníka, pričom zdôraznil, že ku skutku, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný, došlo v obydlí žalobcu a jeho matky. Nesporným faktom, vyplývajúcim z trestného konania bolo, že poškodený v trestnej veci vnikol do uvedeného obydlia a fyzicky ohrozoval žalobcu a jeho matku, ktorý útok žalobcu v rámci nutnej obrany odvrátil.

36. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou trestné stíhanie zasiahlo poškodenú osobu, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, spoločenskom, či inom prostredí, prípadne na zdraví poškodenej osoby.

37. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že boli preukázané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy, t.j. vznik škody a príčinná súvislosť medzi trestným stíhaním a touto škodou.

38. Súd prvej inštancie vychádzal z vykonaného dokazovania a to z výsluchu žalobcu, ktorým mal preukázanú príčinnú súvislosť medzi trestným stíhaním a škodou.

39. Kritériá, ktoré viedli súd k priznaniu nemajetkovej ujmy žalobcovi, odvolací súd považoval za podstatné v časti týkajúcej sa toho, že trestné stíhanie je vždy závažným zásahom do slobody jednotlivca a vyvoláva negatívny dopad na osobný, rodinný, spoločenský, pracovný život aj zdravie toho, koho sa trestné stíhanie týka. Trestné stíhanie žalobcu negatívne ovplyvnilo jeho súkromný život už len tým, že prebehlo trestné stíhanie, opodstatnenosť a dôvodnosť ktorého napokon nebola preukázaná, lebo súd žalobcu oslobodil spod obžaloby a podľa názoru súdu už len samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať u osoby vážnu traumu a pocity frustrácie.

40. Možno predpokladať, že trestné stíhanie výrazne zasiahlo žalobcu a zanechalo negatívne následky na fyzickom zdraví a na psychike žalobcu, najmä, ak sa tak stalo v jeho obydli a žalobca bol nútený brániť sa pred útokom inej osoby, pričom jeho obrana bola predmetom trestného stíhania. Náhla zmena života (podrobenie sa probačnému dohľadu v rámci rozhodnutia o väzbe), neistota a aj prebiehajúci súdny spor trvajúci približne rok a pol, keď človek neustále myslí iba na vzniknutú situáciu a v danom momente pre neho ťažko riešiteľnú, považujúcu za krivdu spáchanú na jeho osobe, to všetko musí nepochybne veľmi zasiahnuť človeka, ktorý doposiaľ nebol súdne trestaný. Odvolací súd preto nepopiera tú skutočnosť, že to všetko negatívne zasiahlo žalobcu a odrazilo sa na jeho fyzickom a psychickom zdraví, pričom psychické problémy nemuseli byť nevyhnutne liečené návštevou príslušnej ambulancie príp. ústavnou liečbou. Odvolací súd rovnako nepopiera, že odvedenie žalobcu v putách z jeho obdobia za prítomnosti jeho matky, malo negatívny dopad na jeho psychiku, a jeho subjektívne vnímanie, že tým bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť.

41. Napokon aj samotná žalovaná v odvolaní konštatovala, že „je zrejmé, že každé trestné stíhanie je spôsobilé negatívne ovplyvniť spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy, osobitne v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné“.

42. Odvolací súd sa však nestotožnil s názorom žalobcu a následne súdu prvej inštancie o primeranosti sumy nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 €, vychádzajúc z vykonaného dokazovania.

43. Podľa názoru odvolacieho súdu, primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať resp. určovať (okrem iného) aj v kontexte zohľadnenia ďalších právnych predpisov upravujúcich obdobnú problematiku ako napríklad zák. č. 274/2017 Z.z., v zmysle ktorého na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 12 ods. 1); ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu (suma 13.000 € pri skutku spáchanom v roku 2019). Ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu – suma 26.000 € pri skutku spáchanom v roku 2019 (§ 12 ods. 2); pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násillia, trestnom čine sexuálneho zneužívania, trestnom čine týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške desaťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu – suma 5.200 € pri skutku spáchanom v roku 2019 (§ 12 ods. 3).

44. V rámci voľnej úvahy je povinnosťou súdu posudzovať primeranosť nemajetkovej ujmy aj v kontexte s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (Italehti a Karhuvaara v. Fínsko), Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 15/2012 z 30.9.2013).

45. Vychádzajúc zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, odvolací súd má za to, že priznaná výška nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie vo výške 3.000 € je primeraná aj s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR, Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj s prihliadnutím na výšku náhrady škody, ktorá sa priznáva podľa vyššie citovaného zák. č. 274/2017 Z.z. obetiam pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násillia, trestnom čine sexuálneho zneužívania, trestnom čine týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia.

46. Odvolací súd zastáva názor, že výška náhrady v sume 3.000 €, ktorú žalobcovi priznal odvolací súd je primeraná zásahu do práv žalobcu a okolnostiam, za ktorých k nemu došlo s prihliadnutím na všetky vyššie uvedené kritériá.

47. V prevyšujúcej časti nad priznanú sumu 3.000 € je žaloba žalobcu neopodstatnená, a preto v tejto časti odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobe žalobcu vyhovel, a žalobu zamietol.

48. Vecne správne súd prvej inštancie rozhodol aj o príslušenstve, avšak vzhľadom na výšku priznanej sumy, odvolací súd aj v tejto časti priznal žalobcovi nárok na príslušenstvo iba z priznanej sumy 3.000 € a v prevyšujúcom rozsahu žalobu zamietol, teda zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie.

49. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

50. O nároku na náhradu trov celého konania (na súde prvej inštancie i odvolacieho) odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1,2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1,2 a § 262 ods. 1 CSP.

51. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

52. Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

53. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

55. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

56. O trovách konania (pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania) rozhodol odvolací súd podľa citovaných ustanovení CSP. Súd zohľadnil skutočnosť, že žalobca bol v základe nároku na náhradu nemajetkovej ujmy plne úspešný, pričom výška plnenia závisela od úvahy súdu. Žalobca si uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000 €, pričom týmto rozhodnutím mu bola priznaná suma 3.000 €.

57. V zmysle cit. ustanovenia § 255 CSP v sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania. Súdna prax však už ustálila, že i za účinnosti CSP podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku.

58. Aj v danom prípade v súlade s uvedeným odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania ohľadne nemajetkovej ujmy rozlíšil, čo bolo v danom prípade základné a čo sprevádzajúce, keď za základné považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté a výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu (zo sumy vo výške súdom priznanej 3.000 €), o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

59. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).